

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Christophe HANSEN****Põllumajandus ja toit****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Olen olnud Euroopa Parlamendi liige üle viie aasta, täitnud erinevaid ülesandeid ja osalenud mitme komisjoni töös. 2022. aastal valiti mind Euroopa Parlamendi kvestoriks. Minu põhiülesanne oli aidata institutsiooni tugevdada ja parandada tingimusi, et selle liikmed saaksid oma volitusi täita. Raportöörina vastutasin fraktsioonidevaheliste suhete arendamise eest. Sellest annab tunnistust väga suur häälteenamus täiskogu istungil sellistes küsimustes nagu välisriigi subsidiumide määrus, ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping ning joogiveedirektiiv. Kui parlament kinnitab, et saan Euroopa Liidu heaks jätkata volinikuna, on minu jaoks hindamatu väärtusega vahetu kogemus sellest, kui tähtsad on kaasav kuulamine ja kompromisside tegemine.

Liidu positiivset mõju kogesin juba varakult, sest kasvasin üles Luksemburgi ja Belgia piiril asuvas väikeses perefarmis. Tänu pereettevõttest saadud kogemustele, mida täiendasid hilisemad õpingud keskkonnateaduste ja riskijuhtimise alal, tunnen suurt austust keskkonna vastu ja olen kindlalt veendunud vajaduses luua kestlikud elatusvahendid neile, kes on pühendunud maaelule ja toidu kasvatamisele. Samuti olen vägagi teadlik sellest, milline oluline roll on ELi põllumajandus- ja keskkonnapoliitikal. Seepärast on mul eriti hea meel, et ametisseastuv president usaldas mulle põllumajanduse ja toidu valdkonna. Minu ametialane karjäär ja töö avalikus sektoris keskendusid peamiselt looduse ja põllumajandusega seotud küsimustele, viimati keskkonna-, kliima- ja elurikkuse komisjoni esimehena ning Luksemburgi Saadikutekojas põllumajanduse, viinamarjakasvatuse ja maaelu arengu komisjoni liikmena. Kogemused on mulle õpetanud, et põllumajandus ei ole noorte jaoks eriti atraktiivne valdkond.

Mul on hea meel, et ametisseastuv president on seadnud oma prioriteediks põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõime, vastupanuvõime ja kestlikkuse tugevdamise. Selleks et põllumajanduse tulevaste väljakutsetega toime tulla, peavad järgmised põlvkonnad maaelu üle võtma. See peab pakkuma neile eneseteostust ja seda tuleb väärtustada. Jagan täielikult ametisseastuva presidendi arvamust, et seda tehes tuleb aktiivselt ära kuulata maakogukondade elanike mured, sest maapiirkondades elab üle 30 % ELi elanikkonnast. Kavatsen tagada järelemeetmete võtmise seoses ELi põllumajanduse tulevikku käsitleva strateegilise dialoogi aruandega. See on üks neljast kolleegiumi töö aluseks olevast aruandest. Kohustun tegema koostööd sidusrühmade ja liikmesriikidega, et kasutada täiel määral ära ÜPP asjakohaseid vahendeid, millega suurendada naiste osalust põllumajanduses ja parandada nende olukorda maapiirkondades. ÜPP vahendid peavad tõhusalt täiendama siseriiklikke meetmeid. Töötan selle nimel, et tulevane ÜPP täidaks oma eesmärgi, näiteks tuleks lihtsustada naispõllumajandustootjate juurdepääsu põllumajandusettevõtetele antavatele laenudele või täiendavatele investeeringutele. Lisaks sellele tagan, et minu kabinet järgib soolist tasakaalu.

Põlvkondade vahetumine ja noorte põllumajandustootjate toetamine on mulle südamelähedased teemad. Põllumajanduspoliitikas juhindun põhimõttest, et kesksel kohal peab olema põllumajanduse kui elujõulise ja atraktiivse tegevusvaldkonna tagamine järgnevatel kümnenditel. Põllumajanduse tuleviku kindlustamine Euroopas

tähendab kestlikkuse tagamist kõigis aspektides alates mulla seisundist kuni veealase vastupanuvõime ja kliimariiskideks valmisolekuni, alates elujõuliste maapiirkondade edendamise ning investeerimise ja innovatsiooni, sealhulgas kapitalile juurdepääsu soodustamisest kuni selleni, et põllumajandustootja elukutse oleks majanduslikult tulus ning et põllumajandustootjate positsioon toiduainete väärtusahelas oleks tugevam. Lisaks põlvkonnavahtuse strateegia tutvustamisele pööran praeguse ÜPP rakendamisel suurt tähelepanu noorte vajadustele ja muredele, lähtudes iga-aastastest noorte poliitikadioloogidest. Esimene dialoog korraldatakse juba uue kolleegiumi ametiaja esimese 100 päeva jooksul.

Kogu oma karjääri jooksul ja avalikus teenistuses olen järginud sõltumatuse ja vastutuse reegleid. Austan aluslepingutes sätestatud, sealhulgas kohustust tegutseda Euroopa huvides ja mujalt juhiseid saamata, ning kohustun täielikult täitma sõltumatuse, aususe, erapooletuse ja komisjonile kättesaadavuse kohustust. Samuti järgin täielikult Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendit. Kohustun viivitamata teavitama presidenti kõikidest olukordadest, mis võivad ametiülesannete täitmisel kaasa tuua huvide konflikti, ning ajakohastan oma majanduslike huvide deklaratsiooni (mis on avalik), kui selles peaks toimuma muutusi.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Luban hoida parlamenti oma tegevusega kursis, samuti teavitan parlamenti põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi tegevusest. Tänu Euroopa Parlamendi liikmeks ja Luksemburgi Saadikutekoja liikmeks olemisest saadud kogemustele on aruandekohustus parlamendi ees, poliitiline kontroll ja demokraatlik järelevalve täitevvõimu üle muutunud minu jaoks tavapäraseks. Võtan Euroopa Parlamendi ja selle esindatavate kodanike ees täieliku poliitilise vastutuse oma tegevuse eest põllumajanduse ja toidu valdkonnas. Kui mind kinnitatakse kolleegiumi liikmeks, on mul sellest tulenevalt kohustus teha koostööd kaasvolinikega kollegiaalsuse ja lojaalsuse vaimus vastavalt presidendi kehtestatud töömeetoditele. Põllumajandus ja toit on lahutamatu seotud muude poliitikavaldkondadega ja see muudab sellise koostöö veelgi olulisemaks. Olles olnud Euroopa Parlamendi liige üle viie aasta, jagan täielikult parlamendi õiguspäraseid ootusi volinike suhtes. Dialoog ning korrapärane ja avatud teabevahetus komisjonide ja täiskoguga on meie demokraatliku tegevuse alus. Mul on alati au tulla parlamenti, et vastata parlamendiliikmete küsimustele ning säilitada meie koostöös suur vastastikune usaldus, avatus ja läbipaistvus. Ametisseastuv president rõhutas oma poliitilistes suunistes otsustavust tugevdada dialoogi parlamendiga. Olen sellega täielikult nõus ning tunnistan Euroopa Parlamendi ja selle valitud liikmetega tehtava koostöö tähtsust ELi poliitilise protsessi tõhususe ja legitiimsuse seisukohast. Seetõttu kohustun korrapäraselt osalema parlamendi täiskogu istungitel ning tegema tihedat koostööd põllumajanduse ja toiduküsimustega seotavate komisjonidega ning nende liikmete, koordinaatorite ja esimeestega. Parlamendi liikmena osalesin peaaegu kõigil täiskogu istungitel ning kui mind volinike kolleegiumi liikmeks kinnitatakse, järgin ma jätkuvalt seda väga ranget nõuet. Tagan, et minu kabineti ja minu vastutusalas olevate komisjoni talituste töö juhindub sellest samast avatusest, läbipaistvusest ja koostööst.

Parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele vastan tulemuslike järelemeetmetega. Vastutan 2010. aasta raamkokkuleppe ja 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe sätete rakendamise eest oma vastutusalas. Võtan parlamendi seisukohti arvesse ja teen kõik endast oleneva, et parlamendi resolutsioonid saaksid õigel ajal kirjaliku vastuse. Ametisseastuv president väljendas oma poliitilistes suunistes pühendumust süvendada koostööd ELi toimimise lepingu artikli 225 valdkonnas, paludes volinikel osaleda parlamendi komisjonidega nende resolutsioonide üle peetavates struktureeritud dialoogides. Mul on hea meel seda teha ning eeldatavasti hakkame tihti kohtuma Brüsselis ja Strasbourgis.

Mul on olnud au osaleda mitmes seadusandlikus menetluses alates parlamendi seisukoha koostamisest ja selle üle peetavatest läbirääkimistest kuni volituste täitmiseni institutsioonidevahelistel läbirääkimistel. Tänu sellele kogemusele olen sügavalt veendunud parlamendi ja nõukogu võrdse kohtlemise vajalikkuses ning pean tähtsaks nendevahelist erilist partnerlust. Kohustun täielikult rakendama eespool nimetatud lepingute sätteid, tagades

võrdse kohtlemise alati, kui Euroopa Parlamendil ja nõukogul on võrdväärne pädevus. See on minu arvates eeltingimus selleks, et kolm institutsiooni saaksid järgmise viie aasta jooksul pidada edukaid läbirääkimisi ja saavutada poliitilisi kokkuleppeid, mis vastavad Euroopa kodanike ootustele.

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni küsimused

3. Kevadel toimunud põllumajandustootjate protestid väljendasid selgelt tohutuid raskusi, mida põllumajandustootjad kogevad. Need tõid eriti esile vajaduse õiglase sissetuleku järele, põllumajanduse madala kasumlikkuse, mis tuleneb madalatest tootjahindadest ja kõrgetest sisendkuludest, kolmandatest riikidest pärit impordist tuleneva ebaausa konkurentsi ja vastastikkuse puudumise ning regulatiivse koormuse ja stiimulite puudumise kõrgete keskkonnastandardite järgimiseks põllumajanduses. Kuna põllumajandustootjad on sageli toiduainete tarneahela nõrgim lüli ja nende sissetulek on struktuurselt allpool teiste sektorite keskmist, siis millised on Teie ideed seoses Teile kui volinikukandidaadile saadetud missioonikirjas esitatud põllumajandus- ja toidualase visiooniga, et tagada põllumajandustootjatele õiglane sissetulek, parandada nende positsiooni toiduainete tarneahelas, suurendada hinnakujuvuse läbipaistvust ja meelitada sektorisse noori põllumajandustootjaid? Kuidas kavatsete lühikeses ja pikas perspektiivis veelgi leevendada ja ühtlustada põllumajandustootjatele eri poliitikameetmetest tulenevat halduskoormust ja aruandluskohustusi?

Põllumajandustootjatele ja põllumajandusega tegeleda soovijatele tuleks anda põllumajandusest ja toidusüsteemidest selge ja usaldusväärne ettekujutus, mis vastab tulevaste põlvkondade ootustele. Praegu on õige aeg küsida: millised on need tingimused, mis innustavad põllumajandustootjaid jätkama maaelu arendamist selliselt, et see pakuks neile eneseteostust ja tagaks väärivad elatusvahendid täna, homme ja aastal 2040?

Paljudel põllumajandustootjatel on olnud rasked ajad ja seda nad oma protestides sel aastal ka väljendasid. Väike ja kõikuv sissetulek, tasakaalustamata positsioon toiduainete väärtusahelas, kumulatiivsed regulatiivsed nõuded, kliimamuutuste mõju ja kasvav geopoliitiline ebastabiilsus on probleemid, mille tõttu on põllumajandus sageli kahjumlik ettevõtmine. Seega ei ole üllatav, et põllumajandus ei ole noorte jaoks eriti atraktiivne valdkond.

Tahan tunnustada põllumajandustootjate tähelepanuväärset vastupidavust viimastel aastatel. Nad jätkavad piisava, ohutu ja kvaliteetse toidu pakkumist Euroopale ja kolmandatele riikidele, olles samas maaelu hoidjad, kes säilitavad meie maastikke ja nende mitmekesisust ning hoiavad meie kultuuripärandit ja maapiirkondi elujõulisena. Kui mind volinikuks kinnitatakse, on mul kavas sõnastada ametiaja esimese 100 päeva jooksul põllumajandus- ja toidualane visioon, lähtudes presidendi suunistest ja töötades koos teiste kolleegiumi liikmetega. Sellest saab tulevaste algatuste tegevuskava, mis hõlmab paljusid põllumajanduse ja toiduvaldkonna strateegilisi küsimusi.

See visioon on vaade kogu põllumajandusliku toidutööstuse väärtusahelale ja selles pakutakse välja viise, kuidas tagada sektori pikaajaline konkurentsivõime, kestlikkus, kasumlikkus ja atraktiivsus, säilitades põllumajanduse mitmekesisuse kogu Euroopas. Muu hulgas käsitletakse seal põllumajandustootjate sotsiaal-majanduslikku olukorda, eelkõige nende sissetulekut, ning seda, kuidas muuta väärtusahelaid õiglasemaks, suurendada põllumajandusettevõtete vastupanuvõimet, motiveerida kestlike põllumajandustavade kasutamist ning vähendada toidukadu ja toidujäätmete teket. Samuti võetakse kõne alla Euroopa õigusaktidest ja aruandlusnõuetest tuleneva halduskoormuse haldamine ja vähendamine ning teadmiste, innovatsiooni ja investeringute edendamise võimalused.

Visioonis selgitatakse, kuidas nendes olulistest valdkondades edasi liikuda, tehes koostööd sidusrühmade, liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga. See tugineb ELi põllumajanduse tulevikku käsitleva strateegilise dialoogi aruandele ning võtab arvesse kõiki asjakohaseid perspektiive, sealhulgas eeskätt Euroopa Parlamendi ja nõukogu seisukohti.

Minu visiooni keskne juhtmõte on hoogustada uue põlvkonna pealetulekut ja tagada, et põllumajandus oleks elujõuline ja atraktiivne valdkond ka aastakümnete pärast. Viimased andmed näitavad, et ainult 12 % kõigist ELi põllumajandusettevõtetest juhivad alla 40-aastased põllumajandustootjad. Peame tegema julgeid otsuseid, et usaldada põllumajanduse tulevik järgmiste põlvkondade kätte. Peame tagama, et põllumajandus pakuks noortele rahuldust ning kvaliteetse toidu tootmine põhineks süsteemidel, kus loodus ja põllumajandus käivad käsikäes. Noor põllumajandustootja vajab õiglast sissetulekut, viljakat mulda, juurdepääsu maale ja kapitalile, õigeid oskusi, tehnoloogiat ja uuenduslikku aretusmaterjali, vastupidavaid taime- ja loomakasvatussüsteeme, mis vastavad ka tarbijate nõudmistele, ning kestlikku tootmist atraktiivsetes maapiirkondades.

Seepärast kavatsen uue ametiaja esimese 100 päeva jooksul teha tihedat koostööd noorte põllumajandustootjate ja Euroopa noortega, sealhulgas noorte poliitikadialoogi kaudu, et töötada välja põlvkondade vahetumise strateegia. Strateegia eesmärk on võimaldada noortel põllumajandustootjatel näidata oma ettevõtlikkust ja innovatsioonipotentsiaali sektori tulevikule mõeldes. See hõlmab konkreetseid ja uuenduslikke meetmeid, et tegeleda tõhusamalt põlvkonn vahetust takistavate peamiste asjaoludega, milleks on muu hulgas juurdepääs maale, laenudele ja teadmistele. Üks neist on Euroopa maavaatluskeskus, mis aitaks meil suurendada maaomandituru läbipaistvust, sealhulgas maasse ja põllumajandusettevõtetesse tehtavate investeeringute päritolu kindlakstegemise mehhanismi kaudu.

Õiglane ja piisav sissetulek on põllumajandustootjate jaoks sellel kutsealal püsimiseks ning noorte ja uute põllumajandustootjate jaoks tööturule sisenemiseks väga oluline tingimus. Praegu on põllumajandustootjate sissetulekud aga keskmiselt palju väiksemad kui ELi keskmised palgad. Paljudel põllumajandustootjatel puuduvad vajalikud vahendid üleminekusse investeerimiseks. See ebaõige olukord peab muutuma. Põllumajandustootjad peavad saama turult suuremat tulu, mis võimaldab neil teha ka vajalikke investeeringuid tulevikukindluse tagamiseks ja muuta oma põllumajandusettevõttes vastupidavamaks.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, kavatsen selle saavutamiseks seista ulatuslike meetmete eest. Me peame kasutama kõiki sissetulekuallikaid: turult saadav sissetulek, avaliku sektori sissetulekutoetus ja uued alternatiivsed sissetulekuallikad, nagu süsinikku siduv põllumajandus. Meie poliitika lõppeesmärk peab olema tagada, et põllumajandustootjad saaksid oma töö eest suuremat tulu. Samas tuleb kaitsta meie muldasid ja keskkonda, et tagada põllumajanduse alustala säilimine tulevaste põlvkondade jaoks. On ilmselge, et ÜPP kaudu antav toetus on jätkuvalt oluline, et toetada põllumajandustootjaid, premeerida neid ökosüsteemi teenuste osutamise eest ja kompenseerida tööd looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladel, samuti on tähtis toetada investeeringuid kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise ja keskkonnakohustuste täitmise. Ühine põllumajanduspoliitika tuleb muuta lihtsamaks ja sihipärasemaks ning leida õige tasakaal stiimulite, investeeringute ja reguleerimise vahel. Tagan, et see pakub sotsiaal-majanduslikku toetust põllumajandustootjatele, kes seda kõige rohkem vajavad, eeskätt väikepõllumajandustootjatele, stimuleerib ökosüsteemi teenuste osutamist ja toetab meie maapiirkondi.

Selleks et tagada põllumajandustootjatele inimväärne sissetulek, peab neil olema võimalik pidada läbirääkimisi õiglaste hindade üle. Ent praegu ei ole paljudel põllumajandustootjatel võimalik seda teha oma nõrgema läbirääkimispositsiooni ja turu läbipaistmatuse tõttu. Kohustun veelgi tugevdama põllumajandustootjate läbirääkimispositsiooni ja tegema kõik selleks, et tootmiskuludest madalama hinnaga müüki ära hoida.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, annan põllumajandus- ja toidualases visioonis täpsema ülevaate sellest, kuidas seda saaks teha. Esiteks peame aitama põllumajandustootjatel paremini kasutada olemasolevaid vahendeid, eelkõige võimalust ühineda tootjaorganisatsioonidega ja nende liitudega. Teiseks soovitan komisjonil teha kiiresti ettepanek ühise turukorralduse määrase sihipäraseks muutmiseks, et tugevdada tootjate positsiooni põllumajandustoodete tarne lepingute üle peetaval läbirääkimistel ja lepingute sõlmimisel, edendada koostööd ja parandada hindade ülekandumisega seotud olukorda. Selleks et veelgi kaitsta põllumajandustootjaid ebaausate kaubandustavade eest, soovitan komisjonil esitada ebaausaid kaubandustavasid käsitleva direktiivi raames uued eeskirjad nõuete piiriülese täitmise tagamise kohta. Ebaausaid kaubandustavasid käsitleva direktiivi käimasoleva hindamise tulemuste põhjal kaalun kehtivate eeskirjade läbivaatamist tihedas koostöös kõigi sidusrühmadega. Lisaks kavatsen suurendada usaldust väärtusahelas tegutsevate ettevõtjate vahel ning muuta hinnakujunduse ja ülekandumise läbipaistvamaks, kasutades uue toidutarneahela vaatluskeskuse andmeid.

Minu jaoks on esmatähtis nõuete lihtsustamine ja tõhus rakendamine. Konkurentsivõimelisem põllumajandus vajab lihtsamat poliitikat ja asjakohaste vahendite kättesaadavust. Samas on vaja otstarbekat aruandlust ja kontrolli, et nõuetekohaselt jälgida meie poliitikaeesmärkide, sealhulgas keskkonnanäesmärkide saavutamist. Seega põhineb minu tulevikuvisjon tasakaalul: põllumajandustootjad peavad saama oma maad ilma liigse bürokraatiaga kasutada, kuid samas tuleb tagada vajalikul tasemel kindlus selle kohta, kuidas ELi raha kulutatakse, suunates selle kasutamist õigesti ja tulemuslikult. Selleks peame kasutama digitehnoloogiat ja -vahendite eeliseid, vähendades samas väiksemate toetusesaajate koormust lihtsate kavade ja kaotades digilõhe nooremate ja vanemate põllumajandustootjate vahel.

Komisjon analüüsib praegu põhjalikult põllumajandustootjate ja liikmesriikide ametiasutuste halduskoormust; seda on võimalik veelgi rohkem vähendada ja pean oma kohuseks seda teha, tuginedes käimasoleva analüüsi tulemustele. Kavatsen teha tihedat koostööd oma kolleegidega kolleegiumis ning sidusrühmade, liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga, et veelgi vähendada põllumajandustootjate halduskoormust, mis tuleneb

põllumajandussektorit mõjutavatest Euroopa õigusaktidest. Lisaks on põllumajandustootjate halduskoormuse vähendamine ja ÜPP ühtlustamine 2027. aasta järgse ÜPP ettepanekute prioriteet.

4. Härra volinikukandidaat, milline on Teie arvates laienemise mõju tulevasele ühisele põllumajanduspoliitikale (ÜPP) ja eelkõige otsetoetuste tulevikule? Kuidas kavatsete vältida või leevendada laienemisprotsessi võimalikku kahjulikku mõju ELi põllumajandusturgudele ja -tootjatele? Kas näete praegu vajadust täiendavalt reguleerida Ukraina toodete turule sisenemist, et vältida ELi põllumajandusturgude destabiliseerimist? Kas Teie arvates on alates eelmise aasta juunist kehtivad kaitsemeetmed piisavad? Mida arvate Ukrainaga sõlmitava vabakaubanduslepingu üle peetavatest uutest läbirääkimistest laiemaalt?

ELi laienemispoliitika on rohkem kui kunagi varem geostrateegiline investeering Euroopa pikaajalisse rahu, stabiilsusse, mõjuvõimu, konkurentsivõimesse ja julgeolekusse, sealhulgas meie põllumajandusliku toidutööstuse julgeolekusse. Peame toetama nii praegusi kui ka potentsiaalseid kandidaatriike nende liikumisel ELiga ühinemise suunas ning valmistuma uute liikmete vastuvõtmiseks liidus.

Kandidaatriikide lubamine ELi võiks tugevdada liitu kui geostrateegilist osalejat põllumajandussektoris, suurendada meie rolli ülemaailmse toiduga kindlustatuse toetamisel ning märkimisväärselt suurendada ELi strateegilist sõltumatust toidu, sööda, biomassi ja mulla valdkonnas ajal, mil kliimamuutustest tingitud riskid suurenevad. Teisalt on see ka väljakutse. See ei ole esimene ELi laienemine ega ka esimene kord, kui peame arutlema ÜPP tuleviku üle laienenud liidus. Laienemine on olnud edukas tänu ELi poliitika kohandamisele ühinemiseelselt, eelkõige tänu nõudlikule ühinemisprotsessile, millega tagati, et laienemisprotsessis osalevad riigid on enne ühinemist täielikult ette valmistatud, ning sihtotstarbelisele abile. Selline lähenemine on aidanud kõrvaldada lõhesid vanade ja uute liikmesriikide vahel. Ametlik ühinemine ELiga ei tulnud häiriva šokina uutele ja olemasolevatele liikmesriikidele, vaid täiendava etapina uute liikmesriikide sujuval integreerimisel ELi poliitikasse ja eelarvesse. Seda on vajaduse korral täiendanud ühinemisjärgsed üleminekuperioodid, näiteks rahaliste vahendite järkjärguline kasutuselevõtt ja pääs ELi tööturule ning järkjärguline integreerumine siseturule.

Kavatsen teha tihedat koostööd laienemisvolinikuga, liikmesriikidega ning laienemisprotsessis osalevate riikide ja sidusrühmadega, et arutada põllumajanduse tulevikku suuremas liidus. Laienemise võimaliku mõju hindamisel põllumajandusele praegustes liikmesriikides tuleb võtta arvesse ebakindlust põhjustavaid asjaolusid:

- laienemisprotsessis osalevate riikide põllumajandusettevõtete struktuurid ja tootmisvõimsus ELiga ühinemise ajal;
- tulevane toetus, mida laienemisprotsessis osalevad riigid võivad saada oma põllumajandussektori kohandamiseks (nt ühinemiseelse abi programmid);
- millises suunas arenevad põllumajandussektorid, mis ei ole üldse staatilised, ning tarbimisharjumused ELis, laienemisprotsessis osalevates riikides ja kogu maailmas.

Peame meeles pidama, et ühinemine on ja jääb tulemuspõhiseks protsessiks, mis sõltub täielikult iga partneri saavutatud objektiivsetest edusammudest, alustades ELiga ühinemise põhikriteeriumidest, eelkõige demokraatiast, õigusriigi põhimõttest ning majandusreformidest ja avaliku halduse reformidest.

Seega, sõltumata sellest, kas liit laieneb või mitte, peame oma ühise põllumajanduspoliitika muutma lihtsamaks ja sihipärasemaks ning leidma õige tasakaalu stiimulite, investeeringute ja reguleerimise vahel. Liidu laienemisega seotud vajadused lisanduvad niigi vältimatule vajadusele ajakohastatud ja lihtsama ühise põllumajanduspoliitika järele. Laienemine on seega võimalus – kuid mitte käivitav tegur, mille abil – tagada, et meie kulutused on paremini kooskõlas meie tänaste ja homsete poliitiliste eesmärkidega.

Olen kindel, et nagu varemgi, suudame ÜPPd kohandada ja ette valmistada vastavalt suurema liidu tegelikkusele, tagades, et see on jätkuvalt tõhus ning toob kasu praegustele ja tulevastele põllumajandustootjatele kõigis laienenud ELi piirkondades.

Seoses liidu ja Ukraina vaheliste kaubandussuhetega lubage mul kõigepealt korrata, et toetan Ukrainat ja president von der Leyeni täielikku pühendumust jätkata oma vankumatut toetust Ukrainale, pidades silmas Venemaa ebaseaduslikku agressioonisõda Ukraina vastu. Ukraina majanduse toetamiseks kehtestati viivitamata ajutised autonoomsed kaubandusmeetmed, mis võimaldasid Ukrainal alates 2022. aasta juunist kaubandust täielikult

liberaliseerida. Arvestades võimalikku survet naaberriikide turgudele, sisaldab praegune autonoomseid kaubandusmeetmeid käsitlev määrus mehhanisme, mille alusel kohaldatakse tugevdatud kaitsemeetmeid, et lahendada ELi tootjate tõsisemaid probleeme. See on aidanud kõige tundlikumatel turgudel stabiliseeruda ja andnud positiivseid signaale seoses pikemaajalise perspektiiviga.

Ettevaatavalt tunnistan vajadust stabiilsema ja strukturesema korra järele Ukrainaga meie vastastikusel põllumajanduslike toiduainetega kauplemises. Komisjon on juba lubanud alustada Ukrainaga läbirääkimisi kaubanduse alaliseks ja vastastikuseks edasiseks liberaliseerimiseks, nagu on ette nähtud ELi-Ukraina assotsieerimislepingus. Põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna algatuse läbivaatamine aitab samuti kaasa Ukraina järkjärgulisele lõimumisele ühtse turuga, tuues kasu nii ELi kui ka Ukraina kodanikele ja ettevõtjatele. Selles võetakse arvesse praegusest liberaliseerimisest saadud õppetunde ning tagatakse majanduslik kindlus ning ELi ja Ukraina kaubandussuhete stabiilsus lähiaastatel. Selle eesmärk on anda Ukraina ettevõtjatele jätkuvalt võimalused põllumajanduslike toiduainete eksportimiseks ELi, reageerides samal ajal ELi sidusrühmade muredele, eelkõige konkreetsetes sektorites, kus Ukrainast pärit impordi suurenemine võib negatiivselt mõjutada olukorda turgudel. Ka ELi ettevõtjatel on lihtsam pääseda Ukraina turule. Pööran tähelepanu ELi põllumajandustootjate huvidele ja tagan, et tundlikke sektoreid koheldakse õiges tasakaalus. Lisaks on seoses sellise alalise ja vastastikuse turu avamisega komisjonil kavas seada tingimuseks Ukraina järkjärguline vastavus asjaomastele ELi tootmisstandarditele, et tagada Ukraina põllumajandustoodete parem juurdepääs Euroopa turule.

5. Põllumajandus sõltub rohkem kui ükski teine sektor välistest teguritest, nagu ilmastikutingimused, volatiilsed turud või geopoliitilised asjaolud, mida kõnealune sektor saab vähe või ei saa üldse mõjutada. Vastupanuvõimeline põllumajandussektor ja tugev kriisiohje on seetõttu tulevase põllumajanduspoliitika jaoks väga olulised. Milline on Teie kui volinikukandidaadi nägemus sellest, kuidas eespool nimetatud väliseid probleeme silmas pidades parandada põllumajandussektori vastupanuvõimet ning kriisiohjet ja riskijuhtimist, sealhulgas kriisireservi? Kuidas kavatsete eelkõige tegeleda veega seotud probleemidega, sealhulgas vee kättesaadavusega, mis muutuvad põllumajandustootmises üha olulisemaks küsimuseks?

Kliimamuutused ja ekstreemsed ilmastikunähtused, elurikkuse kadumine ja reostus, samuti põllumajandusliku maa ja metsade ning muu poolloodusliku ja loodusliku maa kadumine tähendavad Euroopa jaoks üha suuremaid riske ja suuremat haavatavust. Nagu on rõhutatud käesoleva aasta märtsikuises Euroopa kliimarisikide hinnangus, on taimekasvatuse praegu Lõuna-Euroopas juba kriitilise riskitasemega. Lisaks avaldavad geopoliitiline ja sellega seotud majanduslik areng üha suuremat survet põllumajandus- ja toidusüsteemidele. Me kõik nõustume, et kõik see kujutab endast ELi põllumajandusliku toidutööstuse jaoks suuri probleeme väga suure riigisisese ja ülemaailmse konkurentsi olukorras. Kuid ELi põllumajanduslikul toidutööstusel on samas ka palju tugevaid külgi, eelkõige Euroopa põllumajandustootjad ja ELi territooriumi mitmekesisus.

ELi põllumajandus- ja toidusektor juba osaleb üleminekus, et muutuda vastupidavamaks ja kestlikumaks, leevendada kliimamuutusi ja nendega veelgi enam kohaneda, vähendada nende mõju keskkonnale, toetades samas jätkuvalt ELi ja ülemaailmset toiduga kindlustatust. Seda tänu sektori uuendusmeelsetele ja kvalifitseeritud põllumajandustootjatele ja ettevõtjatele. Me peaksime seda tunnustama.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, tahan suurendada põllumajandustootjate ja ettevõtjate toetamiseks tehtavaid jõupingutusi selles üleminekus, samuti selleks, et luua soodne keskkond, mis võimaldab igal ELi põllumajandustootjal ja ettevõtjal leida ärimudeli, mis vastab kõige paremini nende geograafilistele ja kliimaatilistele oludele. Nagu on märgitud strateegilises dialoogis, tuleb põllumajandusliku toidutööstuse ümberkujundamisel vastupanuvõime tugevdamiseks kombineerida nii lühi- kui ka pikaajalisi lahendusi.

Kavatsen toetada ELi sissetulekupoliitikat Euroopa põllumajandustootjate huvides.

Tulevikuks valmistumisel peame tõhusamalt tegelema kliimarisikideks valmisoleku ja kriisiohjega, tagades maapiirkondade konkreetsete vajadustega arvestamise. Tõhus ja tulemuslik poliitiline lähenemisviis põllumajandusriskide juhtimisele peab võtma arvesse eri riskide, põllumajandusettevõtetes kasutatavate strateegiate, turu- ja tarneahelalahenduste ning valitsuse poliitika koostoimet ja kompromisse. Kuigi katastroofide tagajärgedega tegelemiseks on vaja kriisiohjehavendeid, ei tohiks need piirata ümberkujundavaid muutusi ega takistada põllumajandustootjatel pikaajaliste lahenduste kasutusele võtmist. On oluline, et riskijuhtimispoliitika ja kriisiohje meetmed võimaldaksid põllumajandussektoril muutuda vastupidavamaks ja kestlikumaks.

Kuna erakorraliste sündmustega seotud kulud muudavad põllumajandusettevõtete kindlustuse üha riskantsemaks, on vaja uudeid lähenemisviise. Selgitaksin siinkohal, et olemasolevad kindlustusskeemid muutuvad nii ettevõtjate kui ka kindlustatute jaoks rahaliselt vähem tasuvamaks. Selle negatiivse suundumusega tegelemiseks peame riske

paremini jagama ja kindlustusrisiki vähendamaks, et meelitada ligi rohkem erasektori rahalisi vahendeid ja looma soodsa keskkonna, näiteks suurendades turu läbipaistvust. Kohustun tegema tööd selle nimel, et pakkuda põllumajandusriskide juhtimise vahendeid kõigis ELi liikmesriikides.

Samuti vaatan läbi olemasolevad vahendid ÜPP raames ja hindan, kuidas saaksime neid vahendeid kõige paremini tõhustada, et veelgi suurendada Euroopa põllumajandussüsteemi vastupanuvõimet ja vähendada riske turuosaliste jaoks. Minu arvates peaks ÜPP üha enam keskenduma stiimulitele ja vahenditele, mis edendavad põllumajandusettevõtete pikaajalist kohanemist ja vastupanuvõimet ning muudavad samas kindlustuse vähem riskantseks ja kulukaks.

Lisaks riskijuhtimisvahenditele on olulised ka kriisideks valmisoleku ja neile reageerimise vahendid, sest isegi kõige tõhusamad riskiennetus- ja -ohjemeetmed ei suuda ära hoida kriise ja šokke, olgu need siis kliima- või keskkonnavalused, (geo)majanduslikud või (geo)poliitilised, millega põllumajandustootjad ei saa üksi hakkama. See on selgelt sõnastatud ELi põllumajanduse tulevikku käsitlevas strateegilises dialoogis esitatud soovitudes.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, jätkan ja süvendan hiljutisi jõupingutusi Euroopa toiduga kindlustatuse kriisiks valmisoleku ja kriisile reageerimise mehhanismi raames, mis on oluline panus ELi kriisivalmiduse strateegiasse seoses toiduainetega varustamise ja toiduga kindlustatusega. Sellega seoses ootan huviga peatset Niinistö aruannet selle kohta, kuidas suurendada Euroopa tsiviil- ja kaitsevalmisolekut ja -valmidust, kus valmisoleku oluliseks komponendiks tuleks pidada toiduga kindlustatust.

Reageerimise seisukohast on ühise turukorralduse erakorralised meetmed ja põllumajandusreserv andnud õigeaegset toetust ELi põllumajandustootjatele, kes seisavad silmitsi mitmesuguste asjaoludega, mis mõjutavad nende majanduslikku elujõulisust, alates geopoliitilistest asjaoludest tingitud turuhäiretest kuni võitluseni loomataudide leviku ning enneolematute äärmuslike ebasoodsate ilmastikunähtuste ja loodusõnnetuste mõju vastu. Usun, et kriisivahendid on oluline märk ametiasutuste hoolivusest ja Euroopa solidaarsust meie põllumajandustootjatega. Edaspidi peame tagama, et kriisiohje ja -valmidus ei takistaks põllumajandustootjaid võtmast vastu oma põllumajandusettevõtte riskijuhtimisstrateegiat, nt kuidas minna üle vastupidavamate põllumajandustavade kasutamisele.

Samuti on väga oluline jätkata ja suurendada jõupingutusi, et muuta meie põllumajandussektor vastupidavamaks kliimamuutustele, eelkõige arvestades äärmuslike ilmastikunähtusi, nagu üleujutused ja põuad, aga ka üldisi temperatuuri ning sademete hulga ja laadi muutusi. Veealasel vastupanuvõimeline põllumajandussektor ei ole valikuvariant, vaid hädavajalik, ning ma teen tihedat koostööd keskkonna, veemajanduse kriisivalmiduse ja konkurentsivõimelise ringmajanduse volinikuga, et töötada välja veemajanduse kriisivalmiduse strateegia, mille eesmärk on aidata põllumajandustootjatel saavutada aruka veekasutusega põllumajandus.

ÜPP toetus on jätkuvalt oluline selliste meetmete jaoks, mille eesmärk on parandada mulla seisundit (millel on positiivne mõju erosiooni piiramisele või imamisvõime tekitamisele, mille abil võidelda nii liigse vee kui ka põua vastu), säilitada ja luua leevendava mõjuga maastikuelemente ning investeerida paremasse niisutustaristusse ja vee taaskasutamise taristusse, toetada täppispõllumajandust ning vastupidavamaid põllukultuure ja taimesorte. Tuleks edendada uusi lähenemisviise maastike seisukohast. Samuti on oluline tugevdada nõustamisteenuste rolli kogu ELi territooriumil, et toetada põllumajandustootjaid, kes on võtnud kasutusele vastupidavamad tavad ja süsteemid, mis on kohandatud nende kohalikele geograafilistele ja kliimatingimustele. Need toovad kasu kõigile, sest nii muutub põllumajandusettevõtluse kindlustamine atraktiivsemaks.

Me peaksime premeerima põllumajandustootjaid, kes aitavad kaasa meie ökosüsteemi teenuste kaitsmisele või taastamisele. Kuigi hakkame sellega töötama 2027. aasta järgsel perioodil, on liikmesriigid juba praegu suures osas selles suunas liikunud, näiteks nn ökokavasid ning põllumajanduse keskkonna- ja kliimavahendeid rakendades.

Leian, et põhjalikumaid muudatusi on vaja kõige haavatavamates piirkondades. Ühiselt tuleb prognoosida kliimamuutuste pikemaajalist mõju, eelkõige veevarudele, ning tagada sektori vastav kohandamine, et saavutada pikaajaline vastupanuvõime. See tähendab põllumajandusettevõtete mitmekesistamist või ümberkujuendamist, uute turgude arendamist ning sihtotstarbelisi teadusuuringuid ja innovatsiooni. Ka sellele pööran oma tegevuses suurt tähelepanu.

6. Põllumajandussektor on viimastel aastatel ja aastakümnetel teinud suuri pingutusi, sealhulgas ÜPP raames antava sihipärase toetuse kaudu, et muutuda keskkonna- ja kliimasõbralikumaks. Põllumajandus annab juba praegu olulise panuse ELi kliima-, elurikkuse ja keskkonnanägemuste saavutamisse ning teeb seda ka tulevikus,

võttes samal ajal arvesse põllumajandus- ja toidusektori sotsiaal-majanduslikku tegelikkust, konkurentsivõimet ja kasumlikkust. Kuidas kavatsete põllumajandustootjaid selles vajalikus muutuste protsessis toetada? Kas see oleks tehtav praeguses ÜPP raamistikus? Arvestades vajadust suuremate investeeringute järele, et tagada põllumajandussektori kestlikkus, kas näete vajadust ÜPP eelarvet suurendada ja kuidas kavatsete tagada piisava rahastamise? Milliseid muid avaliku ja erasektori vahendeid on Teie arvates vaja, et toetada põllumajandustootjaid avalike teenuste osutamisel?

Peame tegema koostööd, et tagada põllumajandussektori pikaajaline konkurentsivõime ja kestlikkus meie planeedi võimalusi arvestades. Saame selle ühise eesmärgi saavutada ainult siis, kui meie koostöö on seotud kolme kestlikkusmõõtmega: majandusmõõde, keskkonna- ja kliimamõõde ning sotsiaalmõõde. Kuna need kolm mõõdet on omavahel seotud, ei saa me edu saavutada, kui eelistame ühte ja teistele pöörame vähem tähelepanu. See on ainus viis, kuidas tagada sektori elujõulisus ja pikaajaline toiduga kindlustatus tänu Euroopa kodanike varustamisele mitmekesise, kvaliteetse ja taskukohase toiduga ning kuidas tagada loodusvarade säästev majandamine ja edukad maapiirkonnad.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, kavatsen tugineda seni saavutatule nii ÜPP strateegiakavade raames kui ka roheleppe raames tehtud algatuste kaudu, tunnustades põllumajandustootjate ja riiklike haldusasutuste jõupingutusi. Nagu Euroopa Kontrollikoda hiljuti kinnitas oma 30. septembri 2024. aasta aruandes ÜPP strateegiakavade kohta, võimaldab 2023.–2027. aasta ÜPP strateegiakavade määruuses käsitletud keskkonna- ja kliimaaspektide kaudu seada ÜPPs suuremaid keskkonna- ja kliimaeesmärke, kuid seda potentsiaali tuleb riiklikes kavades paremini ära kasutada. Seepärast toetan ma liikmesriike ÜPP strateegiakavade tõhusal rakendamisel, kuid koos Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega olen valmis ka tegelema kitsaskohtadega ning parimal võimalikul viisil kasutama sidusrühmadelt saadud kogemusi, uusi tõendeid ja tagasisidet.

Sellelipoolset usun, et ÜPP strateegiakavad on sobiv vahend ÜPP poliitika eesmärkide saavutamiseks integreeritult, kuna liikmesriigid kasutavad neid selleks, et valmistada ette ja pakkuda lahendusi, milles on võetud arvesse nende territooriumil esinevaid probleeme. ÜPP kui ELi suurim keskkonna rahastamise vahend on tootmise kõrval võrdsest arvestanud ka loodusega. Seetõttu on mitmes valdkonnas seatud kõrgemad eesmärgid: 32 % ÜPP vahenditest on ette nähtud kliima ja keskkonaaesmärkide ning loomade heaolu eesmärkide saavutamiseks (kuni 97 miljardit eurot ÜPP kavade 2023.–2027. aasta assigneeringutest).

Erinevalt teistest majandussektoritest põhineb põllumajanduslik tootmine loodusel ja ökosüsteemidel ning on nendega lahutamatult seotud. Põllumajandusel on positiivne välismõju, nagu maastike säilitamine, majandustegevus äärepoolsetes maapiirkondades ja tänu teatavatele põllumajandustavadele hoitav elurikkus. See peab nii jäämagi. Samal ajal peame vähendama negatiivset välismõju, majandama loodusvarasid säästvalt ja vajaduse korral neid taastama. Mulla seisund, kliimamuutustega kohanemine, tolmeldamine, toitainete tasakaal, süsinikuheite vähendamine, pestitsiidide ja väetiste säästev kasutamine ning neile alternatiivide leidmine on pikaajalise elujõulisuse seisukohast olulised. Paljudel juhtudel võib kliimamuutustega kohanemiseks olla vaja põhjalikke muudatusi majandamises.

Me ei tohi unustada ÜPP eesmärki kindlustada põllumajandusega tegelevale rahvastikuosale rahuldav elatustase ning tagada varude kättesaadavus ja mõistlikud tarbijahinnad, nagu on sätestatud aluslepingu artiklis 39. Kevadel toimunud põllumajandustootjate protestidest saadud õppetunde arvesse võttes tuleb töötada välja ja võtta kasutusele uus lähenemisviis kestlikkuse saavutamiseks, et toetada põllumajandustootjaid, kes vähendavad CO₂ heidet ja säilitavad elurikkust.

Usun, et ökosüsteemi teenustest saadava kasu ja nende stimuleerimise kaudu on võimalik suurendada positiivseid keskkonna- ja sotsiaaltulemusi. Seatud eesmärkide saavutamiseks peame toetust paremini suunama. Positiivsete keskkonna- ja sotsiaaltulemuste edendamiseks on olulisel kohal ökosüsteemi teenustest saadava kasu ja nende stimuleerimise süsteem. ELi tulevase eelarvega peame tagama, et ÜPP on sihipärane ning et luuakse õige tasakaal stiimulite, investeeringute ja reguleerimise vahel. Sellega seoses kaalun muu hulgas konkreetselt, millised on ÜPP toetuste tingimuslikkuse seisukohast parimad võimalused ja pööran suurt tähelepanu seadusandlikele algatustele muudes valdkondades, millel võib olla mõju põllumajandussektorile.

ELi põllumajanduse tulevikku käsitlevas strateegilises dialoogis leiti, et põllumajanduse ja toidutootmise, maaelu arengu, kliimanetraalsuse ja elurikkuse taastamisega seotud ELi eesmärkide saavutamiseks on vaja tegutseda ja reageerida tulemuslikult ja tõhusalt, et viia ellu prioriteetid, eelkõige suurendada põllumajandussektori konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja kestlikkust ning ELi toidualast sõltumatust ja muuta meie maakogukondadele elu paremaks.

Võttes arvesse Euroopa põllumajanduse ülemineku- ja kohanemisprobleeme, tuleks vaadata ÜPPst laiemat tasandit, et aidata rahastada üleminekut ja vähendada sellega seotud riske. Paljud põllumajandustootjad, kes soovivad investeerida ja muutusi teha, ei saa selleks vahendeid. See rahastamispuudujääk, mis on hinnanguliselt 62 miljardit eurot (2022), on viimastel aastatel suurenenud, kusjuures eriti ebasoodsas olukorras on teatavad rühmad, nagu väikesed või noored põllumajandustootjad. See puudujääk on märkimisväärne ka keskkonnahoidlike investeeringute puhul, kuna need ei too tasuvust kohe. Kavatsen teha tihedat koostööd Euroopa Investeeringuspangaga, et maksimeerida avaliku sektori investeeringusallikaid, võimendades samas erakapitali ja vähendades sellega seonduvaid riske. Samuti julgustan liikmesriike ÜPP rahastamisvahendeid ning tiptasemel innovatsiooniks ja teadmussiirdeks mõeldud toetusi paremini kasutama.

Uurin täiendavalt uusi ärimudeleid ja võimalusi põllumajandustootjate täiendavateks sissetulekuallikateks, mida pakub kliimaneutraalne ja loodushoidlik majandus, nagu biomajandus (jääkide, jäätmete või biomassi väärtustamine) või süsinikku siduv põllumajandus ja elurikkuse sertifitseerimine (CO₂ arvestusühikud ja nn looduspunktid). Taastuvenergia tootmist võib ka pidada üheks võimaluseks, kuidas põllumajandustootjad saaksid oma sissetulekut mitmekesistada. Samuti peame kaasama toiduaine- ja joogitööstuse ning selle toodangu tarbijad ja jagama koos nendega vastutust oma jõupingutustes. Toiduainetööstus sõltub oma sisendite hankimisel põllumajandustootjatest: seega huvi tervisliku, kestliku ja vastupidava toidusüsteemi vastu on ilmne. Seepärast peaks põllumajandussektor panustama õiglaselt sellesse, et põllumajandustoodete kestlikum tootmine saaks premeeritud.

7. Kuidas plaanite arendada loomakasvatussektorit, aidates samal ajal kaasa kliimameetmete kava elluviimisele? Kuidas kavatsete edendada innovatsiooni selles valdkonnas? Kuidas kavatsete tagada loomakasvatussektorit mõjutavate heitkoguste vähendamisele suunatud õigusaktide sidusa ja tõhusa rakendamise ning mil moel väldiksite põllumajandusettevõtjatele mitmetasandilise õigusliku asjaajamise pealesundimist ja nende halduskoormuse suurendamist?

ELis on põllumajandusloomade arv jätkuvalt vähenenud, viimase kümne aasta jooksul 7,8 %, kuid see on toimunud ebaühtlaselt. Veiste arv vähenes 5 %, sigade arv 6 %, lammaste arv 9 % ja kitsede arv 15 % (2023. aasta võrreldes 2013. aastaga).

Kestliku ja konkurentsivõimelise loomakasvatussektori tagamine ELis ei ole mitte ainult põllumajanduse prioriteet, vaid strateegiline eesmärk, mis on seotud laiemate keskkonnavalaste, sotsiaalsete ja majandusliku kestlikkuse eesmärkidega. Loomakasvatus on ELi põllumajandusliku toidutööstuse oluline tugisammas, tänu millele on tagatud toiduga kindlustatus, maapiirkondade tööhõive ning mitmekesiste ja kaunite maastike säilimine kogu Euroopas, samuti meie kultuuripärandi säilitamine. Põllumajandusega tegelevatel pereettevõtetel on keskne roll maapiirkondade elujõulisuse säilitamises. Mägipiirkondades või looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladel on loomakasvatus sageli ainus elujõuline majandustegevus. Ilma selleta võib olla tulemuseks maa kasutamata jätmise, suurem rahvastikukadu, töökohtade kadumine ja majanduslik stagnatsioon. Samas on teada loomakasvatuse kliima- ja keskkonnamõju veele, õhule, pinnasele ja loodusele; ka sellega tuleb tegeleda.

Minu eesmärk oleks suurendada loomakasvatussektori majanduslikku, keskkonnavalast ja sotsiaalset kestlikkust, pakkudes valdkonnale ÜPP raames soodsat raamistikku, mis on kooskõlas muude poliitikalvaldkondadega, eelkõige kliima- ja keskkonnapoliitikaga. Selleks on vaja terviklikku lähenemisviisi, et määrata kindlaks selged juhtpõhimõtted, mida tuleb rakendada nii põllumajandusettevõtte tasandil kui ka kogu tarneahela ulatuses. Hakkan tegutsema selle nimel, et põllumajandustootjate halduskoormus väheneks.

Kuigi põllumajanduses tekkivad heitkogused on ELis viimase kahe aastakümne jooksul veidi vähenenud ja see peaks tulevikus jätkuma, peab loomakasvatussektor jätkama üleminekut kestlikumatele tavadele. Samuti on oluline rõhutada, et mõnes konkreetsetes piirkonnas on loomakasvatusest tingitud surve suurenenud ülemäära ning tasakaalu taastamiseks on vaja võtta meetmeid. See nõuab terviklikku lähenemisviisi ning ÜPP peaks jätkama liikmesriikidele vahendite pakkumist, et selliseid probleeme lahendada, nt edendama kestlikke tavasid, looma alternatiivseid ärimudeleid, toetama teadus- ja arendustegevust ning kasutama uusi tehnoloogialahendusi.

Karjamaadel põhinevad loomakasvatussüsteemid pakuvad näiteks mitmeid keskkonnateenuseid. Karjatavad mäletsejalised toimivad loodusliku lahendusena, mille abil majandada rohumaid, vähendada metsa- ja maastikupõlengute ohtu ning toetada süsiniku säilitamist mullas. Rohusööjad loomad aitavad säilitada ökosüsteemide seisundit, kuna orgaanilise aine ja lämmastiku mulda tagasiviimisega suureneb mulla viljakus. Karjatamine toetab ka elurikkust, näiteks karjamaale jääv sõnnik loob elupaiga putukatele ja lindudele. Lisaks aitab rohumaade kasutamisel põhinev loomakasvatus kaasa süsiniku sidumisele mullas, mis omakorda leevendab kliimamuutusi. Ekstensiivsed loomakasvatussüsteemid pakuvad ka kestlikke toiduainete tootmise vahendeid

piirkondades, kus taimekasvatuse ei ole otstarbekas. See suurendab selliste süsteemide rolli kliimamuutustega kohanemisel veelgi enam. Turud peavad selliseid kestlikke tavasid toetama ja premeerima.

Kohandatud lähenemisviisid, milles võetakse arvesse kohalikke tingimusi, põllumajandustavasid ja tegelikku majandusolukorda, on otsustava tähtsusega.

Kuigi on tehtud suuri jõupingutusi, on vaja heitkoguseid veelgi vähendada. Kõigepealt tuleb kasvuhoonegaaside heitkoguste mõõtmine üle vaadata nii põllumajandusettevõtte kui ka riigi tasandil, et saada ELi tasandil konsolideeritud andmeid. Peame paremini arvesse võtma heade tavade mõju põllumajanduses tekkivate heitkoguste vähendamisele, kuna neid tavasid ei ole turgudel ega riiklikes kasvuhoonegaaside inventuurides piisavalt väärtustatud. Lisaks on uuenduslikul tehnoloogial selles üleminekus oluline roll. Täppispõllumajandus, spetsiaalsed aretusprogrammid, paremad loomatervisega seotud tavad, metaanisialdust vähendavad söödalisandid, sõnnikukäitlus, karjamaa integreeritud majandamine ja uuenduslikud söötmislahendused on loomakasvatuse keskkonnajalajälje vähendamisel otsustava tähtsusega. Pööran erilist tähelepanu töösolevale teadus- ja innovatsiooniprogrammile ning hoolitsen selle eest, et selle paljutõotavad tulemused oleksid kõigile kättesaadavad; neid kliimasõbralikke lähenemisviise tuleks selles valdkonnas rakendada.

Sektori tuleviku kujundamisel on mitu juhtpõhimõtet: teaduslikud tõendid, konsultatsioonid sidusrühmadega ja uuenduslik tehnoloogia. Sektori pikaajalist perspektiivi käsitlevad arutelud peavad põhinema kindlatel teaduslikel tõenditel, et poliitilised otsused saaksid lähtuda faktidest, ning kõik sidusrühmad, sealhulgas põllumajandustootjad, tarbijad, kodanikuühiskond, teadlased ja poliitikakujundajad kaasatakse sektori tuleviku kujundamisse ja innovatsiooni elluviimisse.

Nagu eespool mainitud, kui mind volinikuks kinnitatakse, valmistan uue ametiaja esimese 100 päeva jooksul ette põllumajandus- ja toidulase visiooni, tuginedes strateegilise dialoogi soovitudele, ning üks selle osa saab kindlasti olema loomakasvatuse tulevik. Toetades innovatsiooni ja edendades kohandatud lahendusi, saame luua ELi loomakasvatusele vastupidava ja kestliku tuleviku.

Keskkonna-, rahvatervisese ja toiduohutuse komisjoni küsimus

8. Kuidas kavatsete saavutada keskkonna- ja kliimaeesmärgid (kasvuhoonegaasid, sh metaan), tagades samal ajal ELi põllumajandustootjate majandusliku ja sotsiaalse kestlikkuse ning nende rolli ELi toiduga kindlustatuse tagamisel? Kas saate esitada üksikasju kestlikkuse sertifitseerimiskavade jaoks kavandatava võrdlusanalüüsi süsteemi kohta, et ühtlustada põllumajandusettevõtte kestlikkuse hindamise metoodikat? Millistel kriteeriumidel see põhineb? Kuidas see vähendab sektori halduskoormust? Kuidas kavatsete saavutada ELi 2030. aasta mahepõllumajanduse eesmärgi? Mil moel kavatsete teha koostööd tervishoiu ja loomade heaolu volinikuga terviseühitsuse põhimõtte ning kestlike toidusüsteemide õigusraamistiku valdkonnas? Kas plaanite lisada selle ettepaneku komisjoni 2025. aasta tööprogrammi? Kuidas kavatsete tagada, et selles õigusraamistikus käsitletak kõik sidusrühmi ja järgitaks integreeritud lähenemisviisi, et edendada kestlikkust kogu väärtusahelas alates põllumajandusest kuni toidu raiskamise vähendamise, loomade heaolu ning tervislikuma kestliku toitumise ja kvaliteetse toiduni?

Võttes arvesse põllumajandus- ja toidusüsteemide mõju kliimale ja keskkonnale, on meil vaja ühist ja sidusat lähenemisviisi selle kohta, kuidas toidusüsteemi eri osad aitavad kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele ja keskkonnaprobleemide lahendamisele. Põllumajandusel, nagu kõigil teistel sektoritel, on selles tingimata oma osa. Toidutootmine põhineb loodusel ja ökosüsteemidel ning on nendega lahutamatu seotud. Kui ei ole heas seisundis mulda, ei ole meie põllumajandustootjatel ka sissetulekut.

Keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamise nimel on vaja rohkem keskenduda stiimulitele ja investeeringutele, et saavutada õige tasakaal stiimulite, investeeringute ja reguleerimise vahel. Seepärast kavatsen tugineda juba praegustele suurtele keskkonna- ja kliimaalastele jõupingutustele, mis on tehtud kehtiva ÜPP toetusraamistiku alusel ning selliste keskkonna- ja kliimaalaste õigusaktidega, mis on heaks kiidetud või ootavad veel vastuvõtmist, sh looduse taastamise määrusega. Põllumajanduse enda huvides peame tegutsema tõhusalt, et tagada mulla viljakus, peame vähendama toitainete kadu ning taastama elurikkuse ja selle teenused, karistamata seejuures põllumajandustootjaid.

ÜPP raames tuleks pöörata rohkem tähelepanu heitkogustele, vaadates kõigepealt üle kasvuhoonegaaside heitkoguste mõõtmise nii riigi kui ka põllumajandusettevõtte tasandil, et saada ELi tasandil konsolideeritud andmeid. Rohkem tuleks arvestada heade tavade mõju põllumajanduses tekkivate heitkoguste vähendamisele, sest selleks on tehtud juba palju jõupingutusi: neid ei ole aga turgudel ega riiklikes kasvuhoonegaaside inventuurides

piisavalt arvesse võetud. Teiseks nõuab põllumajanduses tekkivate heitkoguste, sealhulgas metaani vähendamine teatavate ÜPP vahendite tugevdamist ja toetuse täpsemat suunamist, sealhulgas konkreetsetele territooriumidele või loomakasvatusharudele, ning sõnnikukäitlusega seotud uuendusi.

Mahepõllumajandussektor on hea näide sellest, kuidas põllumajandus võib olla keskkonnasäästlik ja majanduslikult elujõuline. Olen veendunud, et sektoril on potentsiaali ELis. Selle sektori areng on jätkuvalt minu fookuses. ÜPP strateegiakavadega on nähtud ette mahepõllumajandussektori toetamine olulisel määral ja seatud ambitsioonikad eesmärgid, seega tuleb toetus säilitada, et hõlbustada mahepõllumajandusele üleminekut ja selle säilitamist. Võrdse tähelepanuga tuleb toetada turunõudluse suurenemist mahepõllumajanduslike toodete järele ja ergutada tarbimist, näiteks müügiedenduspoliitika või riigihanke-eeskirjade muutmise kaudu.

Inimeste, loomade, taimede ja keskkonna tervise vahel on selged seosed, see kajastub ka terviseühtsuse põhimõttes. Üha enam on vaja terviklikku lähenemisviisi ELi toidusüsteemi pikaajalise toimekindluse säilitamiseks, kuid see eesmärk tuleb saavutada uue suhtumisega kestlikkustesse, nagu on soovitatud ka strateegilises dialoogis. Uute seadusandlike ettepanekute asemel saame oma eesmärgi saavutada olemasolevate õigusaktide parema rakendamise ja täitmisega, kasutades samas stiimuleid ja uusi turupõhiseid vahendeid muutuste elluviimiseks. Selleks kavatsen teha tihedat koostööd tervishoiu ja loomade heaolu volinikuga, kalanduse ja ookeanide volinikuga, keskkonna, veemajanduse kriisivalmiduse ja konkurentsivõimelise ringmajanduse volinikuga ning kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga ja teistega.

Kesksel kohal on pragmaatiline alt-üles-lähenemisviis, milles võetakse arvesse põllumajandustootjate konkreetseid vajadusi. Muu hulgas kavatsen teha koostööd põllumajandustootjate, kõigi toidutarneahelas osalejate, tarbijate esindajate ja teadusringkondadega, et töötada välja põllumajandusliku kestlikkuse ühtlustatud hindamine s.o võrdlussüsteem. See võiks olemasolevate avaliku ja erasektori süsteemide põhjal ning põllumajandusettevõtete tegelikku olukorda arvesse võttes olla abiks, et põllumajandustootjad peaksid kestlikkusandmeid ainult üks kord registreerima ja seeläbi väheneks halduskoormus. See parandaks põllumajandustootjate suhtumist võrrelda oma ettevõtte kestlikkust ja tuua esile kitsaskohad kestlikkuse eri mõõtmete vahel. Sellest võiksid juhinduda võimalikud avaliku või erasektori kestlikkuskavad, nagu on sätestatud strateegilises dialoogi aruandes. Kogu ELi hõlmava võrdlusanalüüsi süsteemi loomine põllumajanduslikus toidutööstuses on vahend, mis innustab põllumajandustootjaid kasutama kestlikke tavasid ja võimaldab neil nende kasutamist tõendada, tuues neile ka paremat tasu.

Strateegilises dialoogis märgitakse ka, et kodanike tervise ja heaolu seisukohast on oluline edendada üleminekut tasakaalustatumale toitumisele. Kui mind ametisse kinnitatakse, teen selle valdkonna arendamise nimel koostööd tervishoiu ja loomade heaolu volinikuga, olles samas teadlik ELi pädevuse piiridest toidu tarbimise valdkonnas. Lisaks on toidul tugev sotsiaalne ja kultuuriline mõõde: kõige paremad tegutsemisvõimalused on siin riiklikel ja piirkondlikel ametiasutustel, kes vastutavad hariduse, rahvatervise ja maksustamise eest, mis on kestliku ja tervisliku toitumise toetamise põhielemendid. Kuid on valdkondi, kus EL saab anda lisaväärtust ning neid jõupingutusi toetada või täiendada.

Olen kindel, et jätkame liikmesriikide ja Euroopa Parlamendi üldise toetuse põhjal ELi põllumajandustoodete ja toiduainete müügiedenduse programmiga.

Ka olen kindlalt otsustanud jätkata ELi koolikava ja muuta seda veelgi tõhusamaks. See on üks neist ainulaadsetest ELi tasandi vahenditest, mis jõuab kõige tähtsama sihtrühmani, nimelt koolilasteni, kes peaksid lisaks mitmesugustele tervislikele põllumajandustoodetele, nagu puu- ja köögiviljad ning piimatooted, saama rohkem teavet põllumajanduse, keskkonna ja tasakaalustatud toitumise kohta. Samuti võimaldavad ELi riigihanke-eeskirjad toiduainete hankimisega tegelevatel avaliku sektori asutustel võtta arvesse teatavaid kestlikkuskriteeriume. Ka selles aspektis olen pühendunud koostööle heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendi ning tervishoiu ja loomade heaolu volinikuga.

Põllumajandusloomade parem heaolu toob põllumajandustootjatele käegakatsutavat kasu, sest eelkõige väheneb taudipuhangute oht, samuti ravimite kasutamine, millel on positiivne mõju antimikroobikumiresistentsuse, haigestumuse ja suremuse vähendamisele, ning suureneb loomakasvatuse kasumlikkus. Praegune ÜPP toetab põllumajandustootjaid, et loomade heaolu ja tervis oleks tagatud kõrgemal tasemel. Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen tihedat koostööd tervishoiu ja loomade heaolu volinikuga, eelkõige selleks, et ajakohastada loomade heaolu käsitlevaid eeskirju kooskõlas teaduslike, keskkonnaalaste, majanduslike ja sotsiaalsete teguritega.

Mis puutub toidu raiskamisse, siis teen volinikuks saades koostööd keskkonnavolinikuga ning tervishoiu ja loomade heaolu volinikuga, et kiirendada ELi edusamme kestliku arengu eesmärgi 12.3 saavutamisel, et

vähendada 2030. aastaks toidujäätmete hulka poole võrra nii jaemüügi kui ka tarbijate tasandil ning vähendada toidukadu. Selleks tuleb toidujäätmete ja toidukao valdkond integreerida kõikidesse asjakohastes poliitikavaldkondadesse, sealhulgas põllumajandusse. Toetan edasisi meetmeid, mille eesmärk on vähendada toidu raiskamist.

Kalanduskomisjoni küsimus

9. Kuidas võtate oma vastutusalasse kuuluvate ülesannete täitmisel arvesse ELi kalandus- ja vesiviljelussektori tähtsust ning nende panust ELi toidualasesse sõltumatusesse ja mereökosüsteemide kaitseks, seda nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis?

Kalandus- ja vesiviljelussektor on Euroopas paljude kogukondade põhitegevus ning sellel on oluline roll toiduga kindlustatuse ning tööhõive ja majandustegevuse seisukohast mitmes piirkonnas.

Kuid ikkagi imporditakse ELi ligi 70 % kõigist siin tarbitavatest kalandus- ja vesiviljelustoodetest. Hoolimata selle tohutust potentsiaalst on Euroopa vesiviljelustootmine suhteliselt väike ja stabiilne.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen tihedat koostööd kalanduse ja ookeanide volinikuga, tagamaks, et põllumajandus- ja toidualases visioonis võetakse nõuetekohaselt arvesse kalandust ja vesiviljelust. Samuti teeme koostööd ühtekuuluvuspoliitika ja reformide eest vastutava juhtiva asepresidendiga, et suurendada nii maa- kui ka rannikupiirkondade atraktiivsust praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks.

Toiduga kindlustatuse tagamiseks peab EL edendama konkurentsivõimelist, kestlikku ja vastupanuvõimelist kalandus- ja vesiviljelussektorit ning säilitama meie maa- ja rannikupiirkondade ning jõeäärsete piirkondade elujõulisuse. Alati tuleks mees pidada, et maismaal toimuv mõjutab tugevalt meie meresid. Näiteks toitainete kadu mõjutab negatiivselt nii põllumajandust kui ka ookeani ning sellega kaasnevad kulud kalandusele ja turismile. Usun kindlalt, et peaksime valima tervikliku lähenemisviisi toidusüsteemile üldiselt, võttes arvesse mõlemat sektorit – põllumajandust ning kalandust ja vesiviljelust.

Tarbijatel on selle ülemineku toetamisel keskne roll. Nemad teevad tarbimisotsuse enamasti hinna põhjal. Oluline on luua sobiv soodne keskkond, kus kestlikumaid tavasid väärtustatakse turul rohkem. Tarbijate teavitamise nimel tehtav töö toetab sujuvat üleminekut kestlikkusele: koostööd saab teha näiteks sellises valdkonnas nagu päritolumärgistus, mis võiks võimaluse korral olla üksikasjalikum.